

Лінгвістичний задавальник. Випуск восьмий

15. Арабська мова

Нижче наведено іменники арабської мови у неозначеному та означеному стані (тобто без означеного артикля і з ним), записані у спрощеній латинській транскрипції:

Неозначений стан	Означений стан	Переклад
<i>šams</i>	<i>aššams</i>	сонце
<i>qamar</i>	<i>alqamar</i>	місяць (супутник)
<i>nažm</i>	<i>annažm</i>	зірка
<i>fažr</i>	<i>alfažr</i>	світанок
<i>yawm</i>	<i>alyawm</i>	день
<i>đala:m</i>	<i>ađđala:m</i>	темрява
<i>sama:ʻ</i>	<i>assama:ʻ</i>	небо
<i>yauma</i>	<i>alyauma</i>	хмара
<i>matar</i>	<i>almatar</i>	дощ
<i>taqs</i>	<i>attaqs</i>	погода
<i>žafa:f</i>	<i>alžafa:f</i>	засуха
<i>bard</i>	<i>albard</i>	холод

Арабські мовознавці поділяють літери арабської абетки на сонячні та місячні. Відомо, що *t* і *š* — це сонячні літери, а *q* та *m* — місячні.

Завдання 1. Заповніть другий стовпчик таблиці:

Неозначений стан	Означений стан	Переклад
<i>miđannab</i>		комета
<i>barq</i>		блискавка
<i>đalž</i>		крига
<i>na:r</i>		вогонь
<i>dawʻ</i>		світло
<i>layla</i>		ніч
<i>yuru:b</i>		захід (сонця)
<i>šita:ʻ</i>		зима
<i>rabi:ʕ</i>		весна
<i>sayf</i>		літо
<i>xari:f</i>		осінь

Завдання 2. Визначте, які з літер *b, d, f, y, n, r, ʁ, y* і *z* арабські мовознавці відносять до сонячних, а які — до місячних.

Завдання 3. Історикам арабської мови відомо, що звук, який позначає одна з арабських літер, з часом змінився на інший (у задачі вказано сучасну вимову). Визначте, про який сучасний звук ідеться, і спробуйте здогадатися, який первісний звук позначала відповідна літера.

Примітка. Літера *ʃ* читається як українське *ш*, *ǰ* — як м'яке *дж*, *y* — як *й*, *ð* — як англійське *th* у слові *that*, *ʈ* — як англійське *th* у слові *think*, *q* — схоже на українське *к*, *y* — схоже на *г*, *x* — на *х*, ' та ʕ позначають особливі звуки арабської мови; двокрапка після голосної позначає, що вона довга.

16. Ненецька мова

Уже протягом кількох століть ненецька мова зазнає сильного впливу російської. Як наслідок значення більшості ненецьких числівників за останні 200 років змінилися. Нижче наведено чотири числівники, а також їхні старі та нові значення (у переплутаному порядку):

ёнар" няхар" юр" няхар"
няхар" ю" няхар"
няхар" юр" ʈопой
сидя ю" ʈопой

19, 21, 30, 33, 244, 301, 975, 1303

Завдання 1. Яке число в сучасній ненецькій мові позначають словом **хасюю**" (буквально: *ненецьке ю*)?"

Завдання 2. Запишіть по-ненецьки число 1000 у старий спосіб.

Завдання 3. У яких ненецьких числівників значення не змінилося?

Примітка. Ненецька мова належить до самодійської групи уральської мовної родини. Нею розмовляють близько 22 000 чоловік у північній Росії. Літери *ʈ* та " позначають особливі звуки ненецької мови.